

Guía Docente

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Instrumentos financeiros derivados		Código	611448005
Titulación	Mestrado Universitario en Banca e Finanzas			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	3
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Empresa			
Coordinación	Vizcaino Gonzalez, Marcos	Correo electrónico	marcos.vizcaino@udc.es	
Profesorado	Vizcaino Gonzalez, Marcos	Correo electrónico	marcos.vizcaino@udc.es	
Web	campusvirtual.udc.gal			
Descrición xeral	Coñecer os instrumentos financeiros derivados, con especial atención aos modelos de valoración, ás consecuencias do uso destes instrumentos, e á consideración crítica das vantaxes e desvantaxes de cada instrumento ou estratexia nun contexto específico.			

Competencias do título

Código	Competencias do título
A26	Saber qué son os instrumentos financeiros derivados, como se pode acceder á súa utilización, para qué serven, en qué caso convén utilizar uns ou outros produtos
A27	Valorar criticamente a utilización dos instrumentos financeiros derivados en determinadas ocasións sabendo as vantaxes ou desvantaxes que poderían proporcionar
B2	Planificación para a resolución de problemas.
B3	Uso adecuado dos medios e sistemas de información dispoñibles.
B6	Pensamento crítico e avaliación das accións propias e alleas.
B7	Habilidade para traballar de forma autónoma e tomar decisións.
B13	Capacidade para adaptarse a novas situacións, flexibilidade.
B14	Análise e toma de decisións en materia de riscos financeiros e de investimento
B16	Utilización de técnicas estatísticas e econométricas para a resolución de problemas específicos no ámbito das finanzas e a banca
B17	Comprensión do concepto de valor temporal do diñeiro e aprendizaxe dos instrumentos de matemáticas financeiras que o utilizan para resolver distintos problemas no ámbito das finanzas
B18	Adquisición da capacidade necesaria para analizar a situación financeira da empresa nun momento determinado, establecemento das correccións adecuadas e planificación do seu futuro
B23	Coñecemento dos principais aspectos que abarca a actividade bancaria
B24	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a menudo nun contexto de investigación
B25	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B26	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B27	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades
B28	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que haberá de ser en grande medida autodirixido ou autónomo.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Coñecer o concepto, tipoloxía, características, operativa e finalidades dos instrumentos financeiros derivados	AP26	BP3 BP23	
Coñecer as consecuencias da aplicación práctica dos instrumentos financeiros derivados, con especial atención á determinación do resultado do seu uso	AP26	BP2 BP3 BP18	
Coñecer e aplicar os principais modelos de valoración de instrumentos financeiros derivados	AP26	BP2 BP16 BP17 BP24 BP28	
Considerar criticamente o uso dos instrumentos financeiros derivados, determinando as vantaxes e desvantaxes de cada instrumento e estratexia nun contexto específico	AP27	BP6 BP7 BP13 BP14 BP25 BP26 BP27 BP28	
Desenvolver habilidades para superar o exame de certificación EFA	AP26 AP27	BP2 BP3 BP6 BP7 BP13 BP14 BP16 BP17 BP18 BP23 BP24 BP25 BP26 BP27 BP28	

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Introducción. Forwards, futuros e swaps	1.1. Risco financeiro e instrumentos derivados 1.2. Mercado de derivados: organizado e non organizado (OTC) 1.3. Mercado de futuros: organización e funcionamento 1.4. Tipos de contratos. Forward, futuros e swaps 1.5. Formación de prezos e aplicacións prácticas: cobertura e arbitraje
2. Opcións e outros produtos	2.1. Mercado de opcións. Tipos de contratos 2.2. A prima. Modelos de valoración 2.3. Aplicacións prácticas. Combinacións de opcións 2.4. Produtos complexos. Outros derivados 2.5. Derivados exóticos. Produtos estruturados

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A26 B3 B23 B24	8	20	28
Solución de problemas	A27 B2 B6 B7 B13 B14 B16 B17 B18 B25 B26 B27 B28	10	30	40
Proba obxectiva	A26 A27 B2 B3 B6 B7 B13 B14 B16 B17 B18 B23 B24 B25 B26 B27 B28	3	1	4
Proba mixta	A26 A27 B2 B3 B6 B7 B13 B14 B16 B17 B18 B23 B24 B25 B26 B27 B28	1	1	2
Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dos contidos teóricos e prácticos da materia.
Solución de problemas	Actividades prácticas que poden implicar o uso das TIC.
Proba obxectiva	Probas que se realizarán durante o periodo de clases.
Proba mixta	Exame teórico-práctico dos contidos da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral Solución de problemas	As titorías para todo o alumnado (incluíndo o alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia) celebraranse nos horarios anunciados ao inicio do cuadrimestre no que se imparte a materia. Neses horarios, o alumnado será atendido para aclarar as dúbidas que se lle plantexen na preparación da materia. Antes de facer uso das titorías, recoméndase ao alumnado que empregue o correo electrónico do profesorado para plantexar a data e hora da súa preferencia (dentro das anunciadas para as titorías), indicando a materia á que se refire, coa finalidade de facilitar a xestión e efectividade das mesmas. Se algunha consulta das recibidas en titorías pode ser de interese xeral para todo o alumnado, publicarase a pregunta e a resposta na aula virtual, preservando o anonimato de quen formulou a consulta.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Solución de problemas	A27 B2 B6 B7 B13 B14 B16 B17 B18 B25 B26 B27 B28	Durante o periodo de clases, e como parte da avaliación continua, realizaranse unha ou varias actividades, individuais ou en grupo, que poden implicar o uso das TIC.	10
Proba obxectiva	A26 A27 B2 B3 B6 B7 B13 B14 B16 B17 B18 B23 B24 B25 B26 B27 B28	Durante o periodo de clases, e como parte da avaliación continua, realizaranse probas que non terán carácter liberatorio.	30

Proba mixta	A26 A27 B2 B3 B6 B7 B13 B14 B16 B17 B18 B23 B24 B25 B26 B27 B28	Exame da materia. Celebrarase en primeira e segunda oportunidade.	60

Observacións avaliación

A) NORMATIVA DE AVALIACIÓN:

1. Condicións de avaliación: Está prohibido acceder á aula do exame con calquera dispositivo que permita a comunicación co exterior e/ou o almacenamento de información. A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa: corresponderá unha cualificación de "suspenso" (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade coma na segunda. Para isto, procederase a modificar a cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

2. Identificación do alumnado: O alumnado deberá acreditar a súa personalidade segundo a normativa vixente.

B) TIPOS DE CUALIFICACIÓN:

1. Cualificación de non presentado: Corresponde ao alumnado cando só participe en actividades de avaliación que teñan unha ponderación inferior ao 20% sobre a cualificación final, con independencia da cualificación acadada.

2. Alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia: Serán avaliados cos mesmos criterios que o alumnado a tempo completo.

C) OPORTUNIDADES DE AVALIACIÓN:

1. Primeira oportunidade: Aplicaranse os criterios de avaliación anteriormente indicados nesta sección.

2. Segunda oportunidade: Os criterios de avaliación son os mesmos que na primeira oportunidade.

3. Oportunidade adiantada: Avaliarase cunha proba mixta que suporá o 100% da cualificación final.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Casanovas Ramón, Montserrat (2014). Opciones financieras. Madrid: Pirámide
- Castellanos Hernán, Enrique (2011). Opciones y futuros de renta variable: manual práctico. [S.I.]: Instituto BME
- Del Orden Olasagasti, Olga (2015). Gestión del riesgo y mercados financieros. Madrid: Delta
- Elvira, Óscar & Larraga, Pablo (2008). Mercado de productos derivados: futuros, forwards, opciones y productos estructurados. Barcelona: Profit
- Elvira, Óscar & Puig, Xavier (2015). Comprender los productos derivados: futuros, opciones, productos estructurados, CAPs, Floors, Collars, CFDs.... Barcelona: Profit
- Hull, John C. (2014). Introducción a los mercados de futuros y opciones. México: Pearson Educación
- Hull, John C. (2021). Options, futures, and other derivatives. Harlow: Pearson
- Knop, Roberto (2010). Manual de instrumentos derivados: más de tres décadas de Black-Scholes. Madrid: Escuela de Finanzas Aplicadas
- Lamothe Fernández, Prósper & Pérez Somalo, Miguel (2005). Opciones financieras y productos estructurados. Madrid: McGraw-Hill
- Martín García, Rodrigo & Pra Martos, Inmaculada (coords.) (2020). El asesoramiento financiero en Europa tras la MiFID II (I). Madrid: Pirámide
- Oliver Alfonso, María Dolores (coord.) (2021). Manual básico para entender los derivados financieros. Elche: Delta

Bibliografía complementaria	- Beder, Tanya & Marshall, Cara M. (2011). Financial engineering: the evolution of a profession. Wiley - Boyle, Patrick & McDougall, Jesse (2019). Trading and pricing financial derivatives: a guide to futures, options, and swaps. Boston: De Gruyter - Chorafas, Dimitris N. (2008). Introduction to derivative financial instruments: options, futures, forwards, swaps, and hedging. New York: McGraw-Hill - Fernández Fernández, Francisco Javier (coord.) (2021). Derivados financieros: productos, riesgos, estrategias, contabilización y regulación. Madrid: Delta - Fernández Izquierdo, M. Ángeles (1996). Gestión de riesgos con activos derivados. Castelló de la Plana: Publicacions de la Universitat Jaume I - García Núñez, José; Pérez Fructuoso, María José & Tovar Jiménez, José (2021). Finanzas empresariales (II); Los productos derivados como instrumento de cobertura. Madrid: CEF - Kolb, Robert W. & Overdahl, James A. (2011). Financial derivatives: pricing and risk management. Hoboken, N. J.: Wiley - Mack, Iris Marie (2014). Energy trading and risk management: a practical approach to hedging, trading and portfolio diversification. Singapore: John Wiley & Sons - Marroni, Leonardo. & Perdomo, Irene (2014). Pricing and hedging financial derivatives: a guide for practitioners. Chichester, West Sussex: Wiley - Sacks, Jana (2015). Elementary financial derivatives: a guide to trading and valuation with applications. Hoboken: John Wiley & Sons - Tavakoli, Janet M. (2001). Credit derivatives & synthetic structures: a guide to instruments and applications. New York: Wiley - Taylor, Francesca (1996). Mastering derivatives markets: a step-by-step guide to the products, applications and risk. London: Pitman - Valls Martínez, María del Carmen & Cruz Rambaud, Salvador (2012). Operaciones financieras avanzadas. Madrid: Pirámide - Young, Jeanette Schwarz (2007). The options doctor: option strategies for every kind of market. Hoboken, N.J.: Wiley

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Mercados Financeiros/611448002

Valoración de activos financeiros/611448008

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Análise e xestión de riscos/611448004

Materias que continúan o temario

Observacións

1. A entrega dos traballos documentais realizados nesta materia:a. Solicitarase en formato virtual e/ou soporte informáticob. Farase a través da aula virtual, en formato dixital sen necesidade de imprimilos2. Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores de sustentabilidade no comportamento persoal e profesional.3. Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas.4. Facilitarase a plena integración do alumnado que, por razóns físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimente dificultades para un acceso adecuado, igualitario e proveitoso á vida universitaria.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías

